

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

לד אבגדהוזהט
מיי פכ"א מהל' עדות
הלכה ט:
לה י מיי פ"א מהל'
סנהדרין הלכה ג:
לו כ מיי פ"ג מהלכות
ממרים הלכה ח:
לו ל מיי שם הל' ה:

גניבה אתחלתא דמכירה היא. וא"ת אמאי מקטלי הא מנא למימר לפוסלו לעדות בלתי דבעו התראה וכיון דאמרי שהתרו צו למיתה אלמא למיקטליה קא אמו אס כן לחזיקה נמי לקטלו אע"ג דאמו נמי להלקותו כדאשכחן בפ"ג דצ"ק (דף 97).

ד. וסו דעידי גניבה ראשונה ושניה אע"ג דאמו לחיובי חלי נוק כיון דאמו נמי ליעודי משלמי חלי נוק של העלאה עם הכת השלישית כשהזמנו השלש כתות וי"ל דקסבר חזקיה דגניבה לחודה קיימא כמו עידי קדושין ועידי ביאה ואע"ג דמיידי באתרו ביה מדמקטלי לרבי יוחנן מ"מ לא שייך צה חיוז מיתה ואפשר דלחזקיה לא צעי התראה ולר' יוחנן צעי אי נמי הש"ס לא חש צטעמא דלפוסלו לעדות בלתי מדאצטרך לעיל למימר להלקותו ושמה איצטרך היכא דמפסיל מעיקרא וקאי:

עבדי מברתי. וא"ת אי לאו

למקטליה קא אמו אס יבאו עדים שאינו עבדו אס כן למאי קא אמו וי"ל דאמו לקיים המקח וא"ת אי דלא אתרו ביה למה לן טעמא דעבדי מברתי אלא ודאי אתרו ביה אס כן למקטליה קאמי וי"ל דאתרו ביה אחריני ואינהו לא ידעי וכי האי גוונא הוה מצי לשנויי ברש פ"ק היו צדקין (לעיל דף 97 מהל). גבי נערה המאורסה:

אמר רב יוסף ב'. סלקא דעמך

דצי יוסף גדלתו עידי גניבה ור"פ מתוך שהוא יכול לומר עבדי מברתי אס לא היו צאים עידי גניבה אס כן אין בעדותם ממש וחלי דבר הוא ואצ"י פריך ליה הא מתוך קאמר דמשמע הלשון דלפילו השתא נמי צתר דאמו עידי גניבה מצי למימר הכי: **קמ"ט** רמיזא לאו בלום הוא. בפ"ג דצ"ק (דף 97 וסו) גבי ליעודי תורה ולייעודי גברא דמסקין התם אלא דקא מרמזי רמזי לא דמי לרמיזה דהכא דהתם מיידי ברמיזה חשונה שכלל השלטה ימים בלו אלו עם אלו וקא מרמזי אכל הכא ברמיזה גרועה איירי דלאו מילתא היא אי נמי דיני נפשות שאני: במופלא

דתימא רמיזא מילתא היא קמ"ל רמיזא לאו בלום הוא: **מתנ"י** זקן ממרא על פי ב"ד שנאמר יכי יפלא ממך דבר למשפט שלשה בתי דינין היו שם אחד יושב על פתח הר הבית ואחד יושב על פתח העזרה ואחד יושב בלשכת הגזית ב"באין לזה שעל פתח הר הבית ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך לימדתי וכך לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו באין להן לאותן שעל פתח עזרה ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך לימדתי וכך לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו ואלו באין לב"ד הגדול שבלשכת הגזית שממנו יוצא תורה לכל ישראל שנאמר ²מן המקום ההוא אשר יבחר ה' חזר לעירו שנה ולמד ³בדרך שהיה למד פטור ואם הורה לעשות חייב שנאמר ⁴והאיש אשר יעשה בודון אינו חייב עד שיוורה לעשות לתלמיד שהורה לעשות פטור נמצא חומרו קולו: **גמ'** תנו רבנן כי יפלא ממך דבר

להלקותו באנו והני אחריני כולי דבר קא עבדי ליה מתקף לה רב פפא אי הכי עידי מכירה נמי ⁶ ליקטליה מתוך שיכולין עידי גניבה לומר להלקותו באנו וכי תימא דקסבר חזקיה דלא לקי והא איתמר עידי גניבה בנפש שהוזמו חזקיה ורבי יוחנן חד אמר לוקין וחד אמר אין לוקין ואמרינן תסתיים דחזקיה דאמר לוקין מדאמר חזקיה אין נהרגין דאי ר' יוחנן כיון דאמר נהרגין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד וכל ⁶לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו איהו לא לקי אינהו היכי לקו אלא אמר רב פפא "בעידי מכירה דכולי עלמא לא פליגי דנהרגין כי פליגי בעידי גניבה חזקיה אמר אין נהרגין גניבה לחודה קיימא ומכירה לחודה קיימא ר' יוחנן אמר בנהרגין רבי יוחנן בעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהוזמו שאין נהרגין מתוך שיכולין לומר בן סורר ומורה והכל מודים בבן סורר ומורה והכל מודים בבן סורר ומורה בעדים הראשונים שאין נהרגין מתוך שיכולין לומר בן סורר ומורה והכל מודים בבן סורר ומורה בעדים הראשונים יכולין לומר להלקותו באנו והני כוליה דבר קא עבדי ליה ומחלוקת בבן סורר ומורה השנים אומרים בפנינו גנב ושנים אומרים בפנינו אכל אמר רב אסי עידי מכירה בנפש שהוזמו ואין נהרגין מתוך שיכול לומר עבדי מברתי אמר רב יוסף כמאן אזלא הא שמעתא דרב אסי כר"ע דאמר דבר ולא חצי דבר א"ל אביי דאי כרבנן נהרגין הא מתוך קאמר אלא אפילו תימא רבנן ויבדלא אתו עידי גניבה אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאע"ג דאתו לבסוף ואכתי מאי למימרא לא צריכא ⁷דקא מרמזי רמזי מהו דתימא רמיזא היא קמ"ל רמיזא לאו בלום הוא: **מתנ"י** זקן ממרא על פי ב"ד שנאמר יכי יפלא ממך דבר למשפט שלשה בתי דינין היו שם אחד יושב על פתח הר הבית ואחד יושב על פתח העזרה ואחד יושב בלשכת הגזית ב"באין לזה שעל פתח הר הבית ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך לימדתי וכך לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו באין להן לאותן שעל פתח עזרה ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך לימדתי וכך לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו ואלו באין לב"ד הגדול שבלשכת הגזית שממנו יוצא תורה לכל ישראל שנאמר ²מן המקום ההוא אשר יבחר ה' חזר לעירו שנה ולמד ³בדרך שהיה למד פטור ואם הורה לעשות חייב שנאמר ⁴והאיש אשר יעשה בודון אינו חייב עד שיוורה לעשות לתלמיד שהורה לעשות פטור נמצא חומרו קולו: **גמ'** תנו רבנן כי יפלא ממך דבר

להלקותו באנו. ולא העדנו להמיתו שלא ידענו שסופו לחזור וללקול: להלקותו באנו. על הגניבה ולא ידענו שימכרנו: דלא לקי. אנגיבה לחודה משום דהוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד שאס ימכרנו יהרג: עידי גניבה **צנפס**. שהעידוהו שגנב נפש: **מדאמר חזקיה אין נהרגין**. אס חזמו לחזר שצאו עידי מכירה משום הכי לוקין שהרי אין סופן למות על עדות זו ולא הוי לגבייהו לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד: דאי ר' יוחנן כיון דאמר נהרגין. אס בלו עידי מכירה אחרי כן קודם הזמה ונגמר דינו ע"פ שמי הכמות והזמו היכי לקו אס חזמו קודם שצאו עידי מכירה הא הוה ליה לאו דלא תענה ⁸ לגבייהו בשעה שהעידו לאו שניתן לאזהרה שלא להעיד כן שאס יעידו ולא יחזמו עד שיצאו עידי מכירה ויגמר דינו ויחזמו ימותו: וכל לאו שניתן לאזהרה ב"ד אין לוקין עליו. ואפילו יפטרו מן המיתה שהרי לא לאזהרת מלקות נימן: אינהו היכי לקו. הא לאו כאלא זמסו ⁸ הוה ופי משום לא תענה (שמות ט) לאו שאין צו מעשה הוא: **עידי מכירה כולי עלמא לא פליגי דנהרגין**. אס נגמר דינו על פי שמי הכמות: לחודה קיימא. ועידי גניבה אינן צאין להורגו אלא להלקותו אכל עידי מכירה שצאין עמהן ואומרינן שהתרו צו למיתה מונעין אותו ממלקות ומחייבין אותו מיתה והוא לה מיתה דבר שלם: **אסתלסא דמכירה**. דקסבר ר' יוחנן לא ב"ד עלה דלאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ואין צאין אלא להורגו ואצ"ג דשתייהן כריכות זו לזו והוה ליה כל חדא וחדא חלי דבר מיקטל כרבנן: **ומורה ר' יוחנן צעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהוזמו דאין נהרגין**. דאינהו ודאי למלקות אתו כדכתיב ויסרו אותו (דברים כה): **הכל מודים בו**. כלומר יש עדים צבן סורר ומורה שהכל מודים באתם כתותיו לפטור ויש כת שהכל מודים צו לחיוב ויש כת צבן סורר ומורה שחלקו חזקיה ורבי יוחנן לפי מה שמענו צמחלוקתן: **שנים אומרים בפנינו גנב**. משל אציו מעות לקנות דבר ויין צפעס שניה אחר שלקה: **ושנים אומרים בפנינו אכל**. הבשר ברשות אחרים דאינו חייב עד שיגנוב משל אציו ויאלץ ברשות אחרים ⁹ הנך שמי כתות כריכות זו לזו ואין הראשונים יכולין לומר להלקותו בלתי והוה ליה חלי דבר לחזקיה דקסבר לה כר"ע דאמר אין נהרגין ולר' יוחנן דאמר נהרגין כרבנן: **עידי מכירה צנפס**. ולא בלו עידי גניבה על כך לפנינו: **הא מסוך קאמר**. אפי' חלי דבר אין כאן שהרי היה לו להזיל נפשו מצ"ד צטענה זו: **ובדלא אסו עידי גניבה**. קאמר רב אסי וכדפרישית שהיה יכול לומר עבדי מברתי: **לצנפס**.

אחר שהעידו עידי מכירה בלו עידי גניבה ונגמר הדין ע"פ שניהם: ואכתי מאי למימרא. כשהעידו הראשונים לא היה הדין ראוי ליגמר על פיהם ויכולין לומר לא היינו יודעין שיצאו עידי גניבה עלינו: דקא מרמזי רמזי. הני להני: **מתנ"י** ג' צפי דינין היו שם. צירושלים דמשתעי צה קרא (דברים יז) וקמת ועלית: **אחד יושב על פתח הר הבית**. הוא שער המזרחי שלפנים מן החיל לפני עזרת נשים: **ואחד יושב**. למעלה הימנו כשעברו עזרת נשים וצאין לפני עזרת ישראל: **ואחד בלשכת הגזית**. זקן זה שהורה צעירו ונחלק ב"ד שצעירו עליו והזקיפו הכתוב לעלות לירושלים ולשאלו וצאין הוא וצית דין שצעירו לב"ד זה שעל פתח הר הבית שהיה צו פוגעין תחילה: **תלמיד שלא הגיע להוראה ונחלק על ב"ד שצעירו וצלו לב"ד הגדול ושאלו וחזר לעירו והורה כמתחילה פטור שאין לסמוך על הוראתו והתורה לא חייבה אלא מופלא ומומחה לב"ד כדאמר ר' גמ' [פ.]. **נמצא חומרו קולו**. חומר שהחמירו עליו שאינו ראוי להוראה עד שיהא צן ארבעים שנה ¹⁰ נעשה לו קל לפוטרו מן המיתה: גמ'**

(6) נשנת קנא. עירובין ז:
בבא קמא עד: מסות יג:
שנושט ד. ג. צ"ק ד. ג.
(2) ג' ל' אומרים כן הגי'
במשנה שבמשניות ועי'
מייט. ד. הויות ג.
(3) נפטר המטה מלך.
(1) שמתו כן. (1) ודברים
יט. (1) (לעיל ע"א).
(10) נפוסה כג.:

תורה אור השלם

1. כי יפלא ממך דבר למשפט בין זים לזים בין דין לדין ויבן נגע לנגע דברי רבותי בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר לך אלוהיך בו: דברים יז ח
2. ועשית על פי הדבר אשר יצוה לך מן המקום ההוא אשר יבחר לך ושמרת לעשות ככל אשר יורה: דברים יז י
3. והאיש אשר יעשה בודון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשאת שם את ה' אלוהיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת דרע מישך-אלי: דברים יז יב

הגהות הב"ח

(6) גבי עדי מכירה ממי ליקטלו:

מוסף רש"י

לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. לאזהרת דבר שמינין עליו מיתת ב"ד (מכות יג). שלא יעשה כן שמתחייב עליו מיתת ב"ד (שורבין י). ב"ק ע"ד. אין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עשוי של לאו (ב"ק ע"ד). שלא נימן לאו זה לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין, שהרי הזכיר להאינו, שאס לא כן לא יוכל לחייבו מיתה (מכות יג). אפילו לא התרו צו למיתה והתרו צו למלקות, דהשתא לא מיקטלי, אפילו הכי לא לקי, דלאזהרת מיתה נימן ולא למלקות (שורבין י).